

Μια Κυριακή του Μάρτη

Εκείνη η Κυριακή δεν ήταν σαν όλες τις άλλες. Η 3^η Μαρτίου του 1957 ήταν μια μέρα που θα συγκλόνιζε σε πρώτο χρόνο τον κυπριακό ελληνισμό, έπειτα τους απανταχού Έλληνες και εν τέλει τον κάθε άνθρωπο που πατά τη γη μας και που έχει «ανοιχτά κι άγρυπνα τα μάτια του» για να βλέπει, να αναγνωρίζει, να τιμά το μεγαλείο, εκεί και όπου εκδηλώνεται.

Εκείνη την Κυριακή στον Μαχαιρά δεν τελέστηκε μόνο μία Θεία Λειτουργία. Μια δεύτερη λάμβανε χώρα λίγα μέτρα κάτω από τη Μονή, εκεί που ο Γρηγόρης λαμπαδάισε ολόκληρος και προσφέρθηκε έτσι, Έλληνας και λεβέντης, στην αγκαλιά του Θεού, στην αγκαλιά της Κύπρου, στην αγκαλιά της Ελλάδας. Την είδηση του θανάτου του δεν τη μετέφεραν τα στόματα· ήταν οι καρδιές που τη μετέδωσαν απ' άκρη σ' άκρη. Στην Κύπρο, κάθε μάνα τον έκλαψε σαν να ήταν η μάνα του. Κάθε άντρας τον συνόδευσε στο μνήμα σαν να ήταν ο περήφανος πατέρας του. Κάθε σπίτι κήδευσε τον Γρηγόρη. Το φαγητό έμεινε στα τραπέζια. Τα στόματα έμειναν κλειστά, τα μάτια -δάκρυα γεμάτα- εξέπεμπαν ταυτόχρονα οργή για τους φονιάδες και περηφάνια για τον σύγχρονο Λεωνίδα, συγκίνηση, θαυμασμό, λατρεία: μετά από τόσους αιώνες, μετά από δύομισι χιλιάδες χρόνια, με την ίδια ένταση, ακούστηκε το «Μολών λαβέ» στην Κύπρο, τη σκλάβια για 800 χρόνια. «Μολών λαβέ»: ικανό να κάψει κάθε πολιτικό ρεαλιστή, ικανό να γκρεμίσει μια αποικιοκρατική δύναμη, να ρίξει κάστρα, να υψώσει στην Κύπρο ένα νέο οικοδόμημα. Ζήτω ο Γρηγόρης, ζει ο Ζήδρος, καίει σαν ήλιος, δροσίζει σαν ποταμός, εκρήγνυται σαν ηφαίστειο, δονεί τις ψυχές.

Εκείνη η Κυριακή δεν ήταν σαν όλες τις άλλες. Οι δουλειές έμειναν στη μέση, ο χρόνος σταμάτησε, πάγωσε στη στιγμή που ένας νέος 29 χρόνων, όρθιος, φλεγόμενος και χαμογελαστός, έγραφε στο βουνό του Μαχαιρά το πιο όμορφο ποίημα για την ελευθερία. Ελευθερία ή θάνατος. Ελευθερία... Τι ξέρετε εσείς για ελευθερία, εσείς που φέρατε τον στρατό σας και τους πληρωμένους προδότες σας, για να σκοτώσετε έναν άντρα που διεκδικούσε το δικαίωμα του τόπου του για αυτοδιάθεση, εσείς που μοιράζετε τον κόσμο σε ζώνες επιρροής, που κραδαίνετε τον δήθεν πολιτισμό σας και την υποτιθέμενη παλαιά δημοκρατία σας, ενώ στην πράξη χειραγωγείτε τους λαούς πότε με τη βία και πότε με την προπαγάνδα σας; Εσείς που κουβαλήσατε στον Μαχαιρά τα τηλεοπτικά συνεργεία για να καταγράψετε τον αναμενόμενο θρίαμβό σας, για να ταπεινωθείτε τελικά όταν αυτός ο... «τρομοκράτης» από τη Λύση έσυρε μπροστά στις κάμερες τον χορό της λεβεντιάς και της λευτεριάς, προκαλώντας τον παγκόσμιο θαυμασμό;

Οι καρδιές των Ελλήνων της Κύπρου, εκείνη την Κυριακή, έπαψαν να χτυπούν μεμονωμένα. Βγήκαν από τα στήθια και πέταξαν από κάθε άκρη του νησιού, για να σμίξουν τη δική του. Μπήκαν με τον Πιερή Αυξεντίου στο νεκροτομείο και προσκύνησαν τις «χοντρές ελληνικές κοκκάλες» του γιου της λευτεριάς. Στάθηκαν υπερήφανες δίπλα από την Αντωνία Αυξεντίου και ψιθύρισαν συγκλονισμένες: «Χαλάλιν της Πατρίδος μου ο γιος μου, η ζωή μου». Ένας γενικός ξεσηκωμός, ένας πάνδημος βουβός θρήνος έζωσε το νησί. Κι οι Άγγλοι, φοβούμενοι αυτή τη λαοθάλασσα που φούσκωνε κι απειλούσε να τους πνίξει, τον έθαψαν εν κρυπτώ και παραβύστω στις Φυλακές, στην παρουσία μόνο των ιερέων που έψαλλαν τη

νεκρώσιμο ακολουθία και αποκλείοντας τους συγγενείς από το ύστατο χαιρε. Φυλακισμένα και τα μνήματα των ηρώων μας μέχρι το τέλος του Αγώνα, γιατί οι Άγγλοι τους φοβούνταν ακόμα και νεκρούς.

Τιμούμε σήμερα τον αρχάγγελο της Κύπρου, αυτόν που μας έδωσε τον καλύτερο λόγο να νιώθουμε περηφάνια για τον τόπο μας. Ένα ασύλληπτο μέγεθος είναι ο Γρηγόρης. Μια παρουσία υπόγεια και ουράνια, που μας συνέχει και μας «δίνει ρεύμα», για να συνεχίζουμε να ζούμε και να υπάρχουμε σ' αυτό τον τόπο που παραμένει αδικαίωτος. Από το κρησφύγετο του Μαχαιρά και το σεμνό του μνήμα στη Λευκωσία, η λάμψη είναι εκτυφλωτική. Και ως τέτοια θα τυφλώσει αυτούς που εντός και εκτός συνόρων μηχανεύονται σχέδια αλλότρια για τον τόπο και θα κάψει αυτούς που σφετερίζονται τη θυσία τη δική του και των ανυπέβλητων ηρώων της αγχόνης που τον περιστοιχίζουν στα ιερότερα χώματα της πατρίδας μας, τα Φυλακισμένα Μνήματα.

Τα πιο όμορφα βλέμματα, των πιο αγνών Ελλήνων που γέννησε ο τόπος μας, μας ατενίζουν από ψηλά, από την ανηφοριά που πήραν ανεβαίνοντας στον Μαχαιρά, ανεβαίνοντας στην αγχόνη, στη στέγη της Σεβερείου, στον γαλανό ουρανό της πατρίδας μας, φύλακες άγγελοι και παντοτινοί προστάτες μας, μέχρι τη μέρα της λευτεριάς.

Κυριακή Βιλάνου, Φιλολογος (Παγκύπριον Γυμνάσιον)

